

Vsebinsko in finančno poročilo o izvajanju posebnih nalog osrednje območne knjižnice
(Obrazec za poročanje)

Poročevalsko leto 2018

Osnovni podatki

Polni naziv knjižnice: **Koroška osrednja knjižnica
dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem**

Naslov (sedež):

Na gradu 1,
2390 Ravne na Koroškem

Odgovorna oseba: mag. Irena Oder, direktorica

Telefon:

02 87 05 424

Elektronska pošta: irena.oder@rav.sik.si

Številka pogodbe:

3340-18-091011

Vsebine v sklopih posebnih nalog, ki jih je knjižnica izvedla v letu 2018:

Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij	Da
Strokovna pomoč knjižnicam območja	Da
Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva	Da
Usmerjanje in izločanje knjižničnega gradiva s svojega območja	Da

Ocena izvedenih posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2018¹

1. Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij²

1.1 območna zbirka, obseg dejavnosti, dostopnost in promocija zbirke

Povečan izbor klasičnega knjižničnega gradiva je tudi v letu 2018 predstavljalo zgolj gradivo iz obveznega izvoda, ki jih sofinancirajo javne ustanove iz proračunskih sredstev. Ta nam na območju vsaj delno zagotavlja pregled knjižne produkcije na Slovenskem. Gradivo, ki ga dobimo preko obveznega izvoda, smo v skladu s pravilnikom obdelali in uvrstili v zbirko in našim uporabnikom in uporabnikom osrednjih knjižnic območja omogočili izposajo tega gradiva z osebno izposajo, brezplačno medknjižnično izposajo in oddaljenim dostopom do informacij.

Po navodilih MZK nismo načrtovali nakupa klasičnega knjižnega gradiva, saj je bila prioriteta nakup podatkovnih baz.

Preko konzorcija COSEC smo izvedli nakup podatkovne baze **Press Reader** (več kot 5.000 naslovov časnikov in časopisov), **Arhiv Večera** pa je knjižnica izvedla samostojno. Zaradi premajhne uporabe in prevelikega stroška za Tax-Fin-Lex na predlog knjižnic območja nismo več podaljšali naročnine.

Dostop do podatkovnih baz je uporabnikom na podlagi IP naslovov iz lokacij posamezne knjižnice ali z **oddaljenim dostopom** zagotovljen **v vseh splošnih knjižnicah in njihovih enotah na območju.**

Z vzpostavitvijo posebne zbirke stripov smo v letu 2013 pridobili nov prostor za druženje in občasne

¹ Pri vsaki izvedeni posebni nalogi OOK navedite dosežene letne cilje, kratek opis in obseg naloge ter ocenite učinke oziroma dosežene rezultate.

² Vsebino vpišite v bela polja.

<p>neformalne prireditve, pogovore, okrogle mize na teme, ki zanimajo to ciljno generacijo ter pridobili dodaten razstavni prostor, v katerem z razstavami, natečaji in prireditvami prezentiramo tovrstno gradivo.</p> <p>Zbirka stripov v letu 2018 šteje 790 izvodov stripov v knjižni obliki. V zbirko stripov je vključen tudi revijalni stripovski tisk.</p> <p>Skupaj smo za potrebe območja v letu 2018 zagotovili 2.184 izvodov knjižnega gradiva in 2 e-vira. Gradivo je bibliografsko obdelano v sistemu COBISS in na voljo uporabnikom na območju z osebno izposajo in brezplačno medknjižnično izposajo med knjižnicami na območju. Seznam gradiva je objavljen tudi na naši spletni strani.</p>			
Javna dostopnost dokumentov (vpišite spletni naslov)	Spletni naslov: http://www.rav.sik.si/informacije/katalog-informacij-javnega-znacaja		
Upravljanje knjižnične zbirke	Spletni naslov: http://www.rav.sik.si/images/pdf/Dokument_o_nabavni_politiki_2013.pdf		
Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva	Spletni naslov: http://www.rav.sik.si/informacije/katalog-informacij-javnega-znacaja/seznam-strateskih-in-programskih-dok/letni-nacrti-za-nakup-gradiva		
Seznam knjižničnega gradiva (sredstva OOK)	Spletni naslov: http://www.rav.sik.si/e-knjiznica/elektronski-viri		
Izvajanje brezplačne medknjižnične izposoje znotraj območja OOK	OOK→OK	OK→OOK	OK→OK
	Da	Da	Da
Brezplačna medknjižnična izposoja za uporabnika	OOK→OK	OK→OOK	OK→OK
	Da	Da	Da
Posebne zbirke regionalnega značaja (navedite novosti)			
Ni bilo novosti			
Domoznanska zbirka regionalnega značaja (navedite novost)			
Ni bilo novosti			
Naročene podatkovne zbirke (naslovi, dostopnost, cena)			
<p>Preko konzorcija COSEC smo izvedli nakup podatkovne baze Press Reader (3.470,68 EUR), Arhiv Večera (2.939 EUR) pa je knjižnica izvedla samostojno. Dostop do podatkovnih baz je uporabnikom na podlagi IP naslovov iz lokacij posamezne knjižnice ali z oddaljenim dostopom zagotovljen v vseh splošnih knjižnicah in njihovih enotah na območju.</p> <p>PressReader</p> <p>a) način dostopa DD</p> <p>b) vir financiranja OOK1</p> <p>Arhiv Večera</p> <p>c) način dostopa DD</p> <p>d) vir financiranja OOK1</p>			

Učinki in doseženi rezultati:

V letu 2018 je bil poudarek na e-virih, saj glede na razpoložljiva sredstva in navodila ministrstva nismo načrtovali nakupa druge znanstvene in strokovne literature, niti zahtevnejšega leposlovnega gradiva, drugih uradnih publikacij, periodike in referenčnega gradiva v klasični obliki. Koroška osrednja knjižnica je v letu 2018 za potrebe izvajanja posebne naloge zagotavljanja povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij v soglasju z osrednjimi knjižnicami na območju zagotovila dostop do **2 e-virov**. Za knjižnice in uporabnike na območju pa je predvsem pomembno, da smo zagotovili dostop tudi izven lokacije knjižnice.

Uporaba storitve dostopa na daljavo v osrednji območni knjižnici narašča, medtem ko je v drugih splošnih knjižnicah kljub promociji še vedno nezadovoljiva. Koroška osrednja knjižnica obvezni izvod publikacij prejema kot z Zakonom o obveznem izvodu določena depozitarna ustanova za obvezni izvod, ki predstavlja pomemben del pri izgradnji knjižnične zbirke za celotno območje. S povečanim in zahtevnejšim izboru knjižnega gradiva (obvezni izvod) smo v letu 2018 pridobili **2.184** izvodov knjižnega gradiva. Območna zbirka še naprej služi uporabnikom širšega območja z **osebno izposajo, brezplačno medknjižnično izposajo in oddaljenim dostopom do informacij** za vse splošne knjižnice na območju. Na osnovi konzorcijske pogodbe med OOK in dogovora s splošnimi knjižnicami območja uspešno vodimo in izvajamo za uporabnika brezplačno medknjižnično izposajo. Koroška osrednja knjižnica kot nosilka projekta spremlja delovanje in učinkovitost izvajanja na območjih ter sproti rešuje morebitne težave v zvezi z izvajalcem storitve. V letu 2018 je knjižnica imela **807** članov s širšega območja, ki so si izposodili **29.007** enot gradiva. Koroške knjižnice na območju smo si med seboj po medknjižnični izposoji posredovale **307 enot knjižničnega gradiva** in **5 elektronsko posredovanih dokumentov**.

2. Strokovna pomoč knjižnicam na območju

(podrobnejši opisi in izdelave strokovnih elaboratov za osrednje knjižnice na območju za potrebe knjižnične dejavnosti npr. širitev knjižnične mreže, vzpostavitev novih izposojevališč, oprema IKT...) v prilogah na koncu

2.1 svetovalno delo za območje OOK

S svetovalnim delom smo koordinirali razvoj knjižnične dejavnosti na našem območju za 4 osrednje knjižnice na območju (12 koroških občin). S skupnim načrtovanjem v okviru knjižnične dejavnosti, ki so skupnega pomena, spodbujamo enakomeren razvoj dejavnosti na našem območju, usklajeno delovanje knjižničnega informacijskega sistema, izboljšanje organiziranosti, učinkovitosti in uspešnosti knjižnic. S srečanji, prireditvami in primeri dobre prakse spodbujamo sodelovanje med knjižnicami in uvajanje novih oblik dela, poslovanja in tehnologije. Ugotavljali in opredeljevali smo razvojne potrebe glede IKT. Sodelovali smo s šolskimi knjižnicami na območju OOK in pripravili različne bibliopedagoške dejavnosti za učence in dijake. V sodelovanju z OK smo koordinirali in izvajali knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov, še posebno za slepe in slabovidne ter starejše in ljudi s težavami v duševnem razvoju. S skupnimi projekti smo izboljšali promocijo dela splošnih knjižnic na koroškem območju.

Program našega delovanja in sodelovanja nastaja skupaj z območnimi knjižnicami in je odraz potreb naših uporabnikov in strokovnih delavcev knjižnic območja.

Sodelovanje s knjižničarji splošnih knjižnic regije temelji na načelih etičnega kodeksa knjižničarjev in uveljavljenimi izhodišči knjižničarske stroke.

Strokovne delavce knjižnic smo obveščali o delovanju in sklepih na nacionalnem nivoju.

Sodelovanje s knjižničarji splošnih knjižnic regije je temeljilo na izmenjavi izkušenj in znanja, skupnih projektih, obveščanju (e-pošta, telefon, individualni pogovori).

Vsem knjižnicam je bilo predstavljeno vsebinsko in finančno poročilo o izvedbi posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2017, pošiljajo se jim tudi zapisniki in drugo gradivo.

Pri pripravi vsebinskega programa za delo OOK v letu 2018 so sodelovale vse knjižnice na območju in predlagale vsebine za program.

Strokovna pomoč knjižnicam je zajemala tudi različno individualno svetovanje in sodelovanje v zvezi s strokovnimi vprašanji in dilemami, s katerimi se srečujemo pri izvajanju knjižnične dejavnosti (knjižničarska zakonodaja, razni predpisi s področja knjižničarstva, delovna razmerja, delo z uporabniki s posebnimi potrebami, IKT oprema in zagotavljanje nemotenega delovanja dostopa na daljavo do podatkovnih zbirk, bibliografska obdelava knjižničnega gradiva, koordinacija domoznanstva, Kamra, digitalizacija ...). V letu 2018 smo se z direktoricami osrednjih splošnih knjižnic na območju sestali dvakrat. Na srečanjih smo jih seznanili s poročilom izvajanja nalog OOK v letu 2017, s programom izvajanja območnih nalog na območnem in nacionalnem nivoju **v letu 2018**,

zagotavljanjem dostopa do e-virov, določitevijo tem strokovnih srečanj knjižnic na območju, brezplačno medknjižnično izposoji na območju, skupnim projektom za najstnike »Knjižne mišice«.

2.1.1 strokovno usposabljanje zaposlenih iz knjižnic na območju

Z osrednjimi knjižnicami na območju smo sodelovali in svetovali tudi pri:

- načrtovanju in organizaciji pridobivanja domoznanskega gradiva za knjižnice na območju;
- informiranju zavezancev za obvezni izvod;
- seznanjanju uporabnikov z domoznanskimi zbirkami na območju (predstavitev regijskih zbirk);
- bibliografski obdelavi gradiva;
- objavljanju dokumentov na portalu Kamra in pridobivanju potencialnih partnerjev;
- brezplačni medknjižnični izposoji na območju;
- dejavnostih za uporabnike s posebnimi potrebami;
- izvajanju mentorstva za študente bibliotekarstva (1);
- izvajanju dejavnosti za najstnike »Knjižne mišice«;
- Slovenski študijski knjižnici Celovec, edini knjižnici za zamejce v Avstriji, smo nudili strokovno pomoč pri katalogizaciji, statistiki in izposoji.

Knjižničarji območja so se udeležili naslednjih **izobraževanj**:

- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018-2028 (8), NUK in Mariborska knjižnica
- Priprava na projekte (1), NUK
- Medijska pismenost : med digitalnim orodjarstvom in aktivnim državljanstvom (1), NUK

2.1.2 promocija območnosti

Območnost smo promovirali s seznanjanjem javnosti preko obvestil, letakov, vabil, objavami v javnih medijih (časniki, lokalne televizije, programi in koledarji prireditev na Koroškem...) in na spletnih straneh knjižnic na območju.

Posebno pozornost in skrb smo posvetili promociji domoznanske dejavnosti in digitalizacije (Kamra in dLib), promociji e-virov, bralne značke za odrasle »Korošci pa bukve beremo« in dejavnosti za najstnike »Knjižne mišice«, brezplačni medknjižnični izposoji in storitvam za uporabnike s posebnimi potrebami.

Z osebnimi bibliografijami za različne avtorje smo v letu 2018 raziskovalcem, strokovnjakom z različnih področij (medicina, polimeri ...) omogočali pripravo različnih izpisov bibliografij, za katerega so podatki vneseni v normativno bazo podatkov CONOR.SI in bibliografske enote v vzajemno bibliografsko bazo podatkov COBIB.SI.

Portal Kamra in dLib smo celo leto predstavljali organiziranim šolskim skupinam, predvsem v okviru projekta *Rastem s knjigo*. Ob organiziranih ogledih knjižnice in gradu Ravne smo obiskovalce seznanjali z dosegljivimi e-viri, predvsem s portaloma dLib in Kamra, kjer se lahko v sliki in besedi sprehodijo skozi zgodovino prostora *Na planoti Ravne* ter se seznanijo z bogatim slikovnim gradivom, ki se navezuje na zgodovino koroške krajine in na znamenite osebnosti, ki so tu delovale.

V okviru projekta 'Na hribu grad, v gradu zaklad – odpiramo dveri zakladnice koroške kulturne dediščine' smo na večeru *Odmevi bukovništva na Koroškem* med drugim predstavili digitalizirano rokopisno gradivo bukovniške tradicije, ki je dostopno na portalu **dLib** ter v obliki zgodb na portalu **Kamra**. To sta predvsem zgodbi *Shtoria od enih starih bukovnikov inu visharjev* in zbirka *Blaž Mavrel, koroški bukovnik sredi gozdnih samot*.

V Knjižnici Radlje ob Dravi smo v okviru predstavitve digitaliziranega tipkopisa *Marenberg – kratek zgodovinski opis kraja in okolice* predstavili projekte digitalizacije in portale, na katerih je to gradivo dostopno: **dLib**, **Kamra**, spletna stran knjižnice.

Organizirali smo spoznavno delavnico portala **Kamra** in **Albuma Slovenije** z naslovom *ODKRITI SPOMIN* v Medgeneracijskem centru na Ravnah na Koroškem za Album Slovenije ter udeležence spodbudili tudi k iskanju dragocenega rokopisnega, fotografskega in drugega slikovnega gradiva na portalu Digitalne knjižnice Slovenije.

2.1.3 sodelovanje z nacionalno knjižnico
<p>Redno smo sodelovali s koordinacijsko službo NUK in se udeleževali sestankov, srečanj in izobraževanj. Strokovni delavci Koroške osrednje knjižnice sodelujemo v delovnih skupinah: za domoznastvo, sistemskih administratorjev, koordinatorji OOK, ranljive skupine uporabnikov, direktorji OOK, uredniki in člani odbora regijskega portala Kamra.</p> <p>Udeležili smo se naslednjih izobraževanj, ki jih je za osrednje območne knjižnice pripravila NUK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018-2028 (8), NUK in Mariborska knjižnica • Priprava na projekte (1), NUK • Medijska pismenost : med digitalnim orodjarstvom in aktivnim državljanstvom (1), NUK <p>Kot vsako leto, smo tudi v letu 2018 sodelovali pri Prostorski analizi mreže splošnih knjižnic (PAM)</p>
2.2 vsebinska opredelitev in izbor projektov (območje, država)
2.2.1 lastni projekti OOK za potrebe celotnega območja
<p>KBL (Koroški biografski leksikon) v elektronski obliki gradi naša knjižnica od leta 1999.</p> <p>V letu 2018 smo nadaljevali z dograjevanjem zbirke bio-bibliografskih podatkov o osebnostih, ki so prispevale tehten delež k razvoju Koroške s celotnega območja. Želje in načrti so vsako leto dodati vsaj 12 novih gesel. Zaradi kadrovske podhranjenosti domoznanskega oddelka in številnih drugih nalog in projektov, smo letos uspeli dodati le štiri nova biografska gesla. Na tem mestu bi še enkrat poudarili nujnost kadrovske popolitve v oddelku oz. tudi pridobivanje sredstev za zunanjo pomoč strokovnjakov z različnih področij (avtorje gesel).</p> <p>Dodana so bila 4 nova gesla: Ciril Vončina (kulturni delavec in računovodja), Matjaž Ferarič (jadralni letalec), Borut Bončina (arhitekt in oblikovalec), Valentin Ocvirk (bukovnik).</p> <p>Dodana so bila 4 nova gesla. Skupaj zajema Koroški bibliografski leksikon 177 gesel www.rav.sik.si.</p>
2.2.2 skupni projekti OOK v sodelovanju z OK območja
<p>Korošci pa bukve beremo</p> <p>Zelo uspešen je naš skupni projekt s področja razvijanja bralne kulture z bralno značko za odrasle »Korošci pa bukve beremo«, ki smo jo ponovno dopolnili z »lahkim branjem« in v projekt vključili tudi uporabnike s posebnimi potrebami ter zamejce. Za bralno značko je bralo več kot 200 bralcev, od tega 37 iz zamejstva.</p> <p>Dostop do e-virov</p> <p>Dostop do e-virov je bil zagotovljen za vse splošne knjižnice in njihove enote na območju.</p> <p>Brezplačna medknjižnična izposoja za uporabnike na območju</p> <p>Tudi v letu 2018 smo uporabnikom območja zagotavljali brezplačno medknjižnično izposajo med koroškimi splošnimi knjižnicami. Podrobneje v poročilu PRILOGA 1</p> <p>Knjižne mišice, projekt za najstnike</p> <p>Projekt je nastal z namenom v vse splošne knjižnice na območju pritegniti mlade in spodbuditi bralno kulturo med njimi. Pripravili smo igre po vzoru Knjižnih olimpijskih iger, kjer se je skozi različne discipline merila kapaciteta »knjižnih mišic« sodelujočih. V vsaki od koroških splošnih knjižnic smo izvedli dve prireditvi. Skupaj se je projekta udeležilo 206 osnovnošolcev in dijakov z območja.</p> <p>Digitalizacija (poročamo pri točki 3.7).</p> <p>Kamra (poročamo pri točki 3.7).</p>
2.2.3 skupni projekti OOK v sodelovanju z drugimi OOK (nacionalni nivo)
<p>Rastem z e-viri, nakup e-gradiv v sodelovanju s COSEC in zagotavljanje dostopa na daljavo, nadgradnja in posodobitev programa za izdelavo statistike dostopa na daljavo, izobraževanje za uporabo podatkovnih zbirk.</p> <p>Kamra, sodelovali smo pri vseh aktivnosti v zvezi s portalom in na sestankih urednikov ter v nadzornem odboru.</p>

Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika na vseh območjih, Koroška osrednja knjižnica je nosilec projekta.

Dobreknjige.si, sodelovali smo v uredniškem odboru spletnega portala s priporočilno kakovostno literaturo.

Učni center MKL, za usposabljanje OOK in **Info točka e-gradiv javnih oblasti**

Pripovedovalski večeri za odrasle v sodelovanju z Mariborsko knjižnico,

Prostorska analiza mreže splošnih knjižnic (PAM), preverjanje dostopnosti

Storitve za ranljive skupine uporabnikov, slepi in slabovidni, starejši, gluhi

in naglušni, tujci, migranti, Romi, lahko branje... V letu 2018 se je v sodelovanju OOK Ravne, Novo mesto in Murska Sobota oblikovala delovna skupina za koordinacijo na področju dela z uporabniki s posebnimi potrebami.

Promocija območnosti, pridružili smo se vsem aktivnostim, namenjenim skupni promociji.

Izmenjava dobrih praks

2.2.4 skupni projekti mednarodnega sodelovanja (samo navedite projekte)

Bralna značka za odrasle – zamejci

V koroških splošnih knjižnicah smo nadaljevali skupni projekt promocije kvalitetnega branja za odrasle – z že 9. sezono bralne značke za odrasle »Korošci pa bukve beremo«. Ponovno so se bralni znački pridružili bralci iz slovenske Koroške v Avstriji. Namen vključitve zamejcev v projekt je ohranjanje materne jezika slovenske manjšine v Avstriji, podpora kulturno-umetniškemu izražanju zamejcev v maternem jeziku, kulturno povezovanje z matičnim narodom, širjenje slovenske besede med Slovenci v zamejstvu, spodbujanje branja v slovenskem jeziku in povezovanje na regijski in mednarodni ravni.

2.3 sodobne informacijske storitve za uporabnike, ki se izvajajo na posameznem območju OOK ali v vsej državi

Uporabnikom smo nudili oddaljen dostop do elektronski podatkovnih zbirk in jih promovirali na različne načine. Nudili smo jim tudi uvajanja oz. podajali napotke za uporabo e-virov.

Uporabniki so si lahko izposojali elektronske knjige. V drugi polovici leta 2018 smo v osrednji knjižnici uporabnikom v uporabo dali tudi bralnik za branje elektronskih knjig. Dosedanje izkušnje kažejo, kljub različnim težavam s sinhroniziranjem knjig na naprave, dokaj dober odziv uporabnikov. Ker izkušnje še zbiramo, jih v letu 2019 nameravamo posredovati tudi knjižnicam na območju ter jih tako vzpodbuditi k uporabi. Uporabniki elektronskih knjig imajo na voljo tudi seznam gradiva v različnih oblikah.

Uporabnike smo uvajali tudi v iskalne knjižnične sisteme (mCobiss in Cobiss+), ki uporabnikom omogočajo upravljanje z gradivom tudi izven delovnega časa knjižnic.

2.4 analize stanja razvitosti in potreb knjižnične dejavnosti, analize razvojnih potreb glede informacijske tehnologije, računalniških sistemov in digitalizacije območju

Informatičarka je sodelovala v ožji delovni skupini informatikov in administratorjev območnih knjižnic pri pripravi dokumenta **Strateške usmeritve na področju IKT v splošnih knjižnicah za obdobje 2018-2028**. V tej skupini sodelujejo še Mariborska knjižnica, Osrednja knjižnica Celje in Mestna knjižnica Kranj. V dokumentu so zbrane usmeritve in informacije za splošne knjižnice glede področja IKT. Osnutek dokumenta je bil predstavljen skupini sistemskih administratorjev in informatikov, končni dokument bo poslan v letu 2019 direktorjem splošnih knjižnic in Ministrstvu za kulturo RS.

Zaradi priprave tega dokumenta, smo zbirali in analizirali podatke stanja opreme IKT v splošnih knjižnicah, saj smo na podlagi le teh nato pripravili tudi model izračuna potrebnega števila kadra za izvajanje nalog s področja IKT. Stanje opreme IKT se res počasi izboljšuje, vendar zaradi primanjkljaja sredstev poskušamo narediti iz obstoječih naprav najboljše na kratek rok.

Udeležili smo se predavanja na temo Varstva osebnih podatkov. Na podlagi tega predavanja in kasnejših informacij smo se odločili za svoj DPO, ki je tudi DPO za eno od knjižnic na območju.

V letu 2018 na žalost še nismo uresničili fizičnih obiskov v knjižnicah na območju, ampak smo izvajali informiranje preko komunikacijskih kanalov.

2.5 razvoj in načrtovanje občinskih in medobčinskih knjižničnih mrež

V mreži knjižnic na območju nismo načrtovali novih organizacijskih enot, smo pa spremljali razvoj in

kot OOK za Koroško tudi skrbeli za enakomeren razvoj knjižnic na območju.

2.6 izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva s širšega območja OOK

V letu 2018 nismo izvajali mentorstva.

2.7 sodelovanje s šolskimi knjižnicami na območju in skupen razvoj bibliopedagoških dejavnosti

Sodelovanje s šolskimi knjižnicami na našem območju je zelo zadovoljivo, saj iz leta v leto narašča število udeležencev prireditvev, ki jih v sodelovanju s šolami pripravljamo, hkrati pa tudi število samih prireditvev in njihovih zvrsti. Spekter dejavnosti, ki jih pripravljamo v sodelovanju s šolskimi knjižnicami, načrtujemo in izvajamo tako, da smo si v medsebojno podporo pri vzgoji in izobraževanju mladih v bibliopedagoškem in bralnomotivacijskem smislu.

Učinkovitost sodelovanja s šolskimi knjižnicami je opazna pri vodenih ogledih knjižnice, ki so po dogovoru s šolami lahko tematski (ob praznikih, s poudarkom na posameznih avtorjih, »zakulisnem« knjižničarskem delu ali celo oblikovani kot delavnice) ali zasnovani v smislu splošnega spoznavanja knjižnice. Predstavitve in vodeni ogledi knjižnice so predvsem namenjeni seznanjanju mladih obiskovalcev z uporabo knjižnice, informiranju o vrstah gradiva, obsegu knjižnične zbirke in knjižnični dejavnosti s poudarkom na dejavnostih za mlade. Spodbujamo in usmerjamo jih pri samostojni uporabi knjižnice, po dogovoru s šolskimi knjižničarji pripravljamo praktične predstavitve iskanja gradiva v bazi COBISS+ oziroma mCobiss ter osnove orientacije v knjižnici, skupaj z UDK-sistemom. Mlade seznanimo z našo spletno stranjo, jih povabimo k njeni uporabi in k uporabi dostopnih elektronskih baz podatkov ter portala Biblos.

Bibliopedagoške ure z uvajanjem v iskanje gradiva in uporabo knjižnice ter njenih storitev smo pripravili v sodelovanju z območnimi šolami iz Dravograda, Slovenj Gradca, Radelj, Mute, Šmartna pri Slovenj Gradcu, Žitare vasi in Razborja. Obiskalo nas je 17 šolskih skupin z območja, skupno 460 obiskovalcev. Za koordinacijo obiskov smo porabili 14 ur.

Za najmlajše obiskovalce z območja po dogovoru s šolskimi knjižničarji pripravimo ure pravljic v našem pravljичnem kotičku, lani so pri naših pravljicah uživali učenci OŠ Šmartno pri Slovenj Gradcu, OŠ Muta in OŠ Razbor, skupaj 3 skupine in 89 obiskovalcev. Za koordinacijo smo porabili 3 ure.

Prepoznavnost koroških knjižnic in njihovo dostopnost širimo med mladimi na območju tudi v skupnem motivacijskem projektu za najstnike, imenovanem Knjižne mišice. Z njim poskušamo mlade motivirati in usposobiti za obisk in uporabo naše in tudi drugih knjižnic širšega območja Koroške. Sodelujoči najstniki v njem spoznavajo moč knjižnice in lepoto besed, pa tudi obratno. Na koroškem območju je lani v 8 srečanjih sodelovalo 210 mladih – 58 v Dravogradu, 64 v Radljah ob Dravi, 32 v Slovenj Gradcu in 56 v Koroški osrednji knjižnici. Za koordinacijo Knjižnih mišic smo porabili 39 ur.

Šolski knjižničarji z našega območja z nami vsako leto sodelujejo pri spodbujanju k ustvarjanju in zbiranju prispevkov za stripovski razpis – lani smo s širšega območja prejeli 26 prispevkov na razpis, za koordinacijo pa porabili 8 ur. Šolski knjižničarji sodelujejo tudi pri organizaciji obiska vsakoletne zaključne prireditve stripovskega razpisa za sodelujoče učence s svojih šol.

Projekt Branje za mlade je namenjen najstniškim bralcem; nanj so se poleg šol z ožjega območja prijavile tudi 1. in 2. osnovna šola iz Slovenj Gradca in Srednja šola Muta, skupaj 32 sodelujočih učencev. Za koordinacijo smo porabili 25 ur.

Skupaj smo lani s šolskimi knjižničarji z območja sodelovali pri 30 dejavnostih, vključili 817 otrok in mladih, za koordinacijo pa porabili 89 ur.

2.8 knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov za celotno območje

Koroška osrednja knjižnica izvaja tudi dejavnosti za uporabnike s posebnimi potrebami bodisi v prostorih knjižnice ali v institucijah, kot so domovih za ostarele, enote varstveno-delovnih centrov, šole s prilagojenim programom in različna društva, ki vključujejo uporabnike s posebnimi potrebami.

Ena od storitev je tudi **Knjižnica na obisku**, ki ponuja brezplačno dostavo knjig na dom bolnim, ostarelim in invalidom.

KOK se trudi tudi za fizično dostopnost invalidom (klančine, dvigala), slepim in slabovidnim so na voljo

pripomočki za branje (lupe, povečevalniki, bralna očala...), **knjige z večjim tiskom** so posebej izpostavljene in označene, na voljo so **zvočne knjige** na različnih nosilcih (zvočne kasete, CD...), knjige v brajci...., za uporabnike s težavami pri branju pa izvajamo poseben projekt »**Lahko branje**«. Lažje berljivo gradivo ter zvočne knjige so v knjižnici postavljene ločeno in ustrezno označene, na voljo je tudi elektronska lupa za branje ter več kompletov navadnih lup. Za uporabnike s posebnimi potrebami izvajamo **bibliopedagoške ure, razstave, druge prireditve**, jih spodbujamo k branju za bralno značko – **lahko branje** (Korošci pa bukve beremo), kjer vključujemo stanovalce domov starejših in varstveno delovnih centrov, pravila pa prilagodimo njihovim bralnim sposobnostim. S **slušno zanko** sta opremljena dva prostora (razstavišče in Kuharjeva dvorana), kjer se odvija večina naših prireditev. Tako imajo gluhi in naglušni uporabniki brez težav možnost spremljati naše prireditve.

Koroška osrednja knjižnica je članica **Društva za prilagojeno obliko komunikacij LABRA** (lahko branje). Društvo vzpodbuja in aktivno izvaja dejavnosti za napredek celovite družbene skrbi na področju storitev za osebe s posebnimi potrebami ter ostale, ki uporabljajo prilagojene oblike komunikacije.

PROJEKT »LAHKO JE BRATI«: razvoj temeljnih usmeritev, metod, didaktičnih gradiv in spremljajočih orodij za lahko branje v Sloveniji

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika sodeluje v dvoletnem projektu Lahko je brati, ki ga izvaja zavod Risa skupaj z Univerzo v Mariboru, Zvezo Sožitje, Inštitutom Integra in Društvom Labra.

Lahko branje pomeni, da je informacija dostopna, berljiva, jasna in razumljiva ljudem, ki imajo težave pri branju ter razumevanju standardnih besedil. Namenjeno je predvsem dvema glavnima ciljnim skupinama. V prvi so ljudje, ki zaradi različnih oviranosti trajno potrebujejo lahko berljive informacije in publikacije (npr. ljudje, ki doživljajo disleksijo, motnjo v duševnem razvoju, specifične učne motnje, motnje avtističnega spektra, demenco, ...). V drugo spadajo ljudje, ki imajo slabše razvito veščino branja ali slabo poznajo jezik in sčasoma mogoče ne bodo imeli več potrebe po lažje berljivih tekstih (npr. priseljenci, neizkušeni bralci, ...).

Koroška osrednja knjižnica je v okviru projekta postala referenčni center za lahko branje.

Njena naloga je bila, da pripravi seznam literature za odrasle in otroke v lahkem branju, predstavi kriterije in kazalnike za dostopnost knjižnic, poda sistem ureditve gradiva v lahkem branju, analizira in vzpostavi sodelovanje z različnimi organizacijami v neposrednem okolju, ki se ukvarjajo z ljudmi, ki potrebujejo lahko branje ter skrbi za njegovo promocijo.

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem bo razvila osrednje »fizično mesto« znanja in literature lahkega branja v Sloveniji. Knjižnica je tako postala koordinatorica za vse druge knjižnice. Znanje in seznam literature lahkega branja za otroke in odrasle ter strokovno literaturo o lahkem branju bo širila v mrežo vseh osrednjih območnih knjižnic, te pa naprej med ciljne organizacije in populacije.

S tem projektom želimo prispevati k dejavnejšemu vključevanju navedenih ciljnih skupin v družbo, saj je osnovna demokratična pravica vseh dostop do kulture, literature in informacij v razumljivi obliki.

V okviru območnih nalog je Koroška osrednja knjižnica tudi član **delovne skupine za uporabnike s posebnimi potrebami** (Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota, KOK).

2.9 sodelovanje z drugimi območnimi knjižnicami (brez projektov)

Z drugimi območnimi knjižnicami smo sodelovali na naslednjih področjih: dostop na daljavo do elektronskih virov za vse OOK, ki ga zagotavlja NUK; konzorcijski nakup e-gradiv v sodelovanju s COSEC; Kamra; brezplačna medknjižnična izposoja v vseh območjih (KOK je nosilec projekta); portal Dobreknjige.si; promocija območnosti; analiza območja osrednje območne knjižnice; izmenjava izkušenj in dobrih praks; načrtovanje projektov; izobraževanje; razvoj IKT opreme; nove tehnologije in e-storitve; sodelovanje v delovnih skupinah; sodelovanje z Mariborsko knjižnico pri Pravljičnih večerih

za odrasle; sodelovanje s koordinacijo NUK.

2.10 mednarodno sodelovanje na območju OOK (cilji, koordinacija ali izvedba, brez projektov in zamejcev)

Takšnega sodelovanja v letu 2018 ni bilo.

2.11 usklajevanje in načrtovanje vzdrževanja računalniških sistemov v osrednjih knjižnicah (OK) na območju OOK

Z leti se tudi stanje IKT opreme spreminja/malenkost izboljšuje, saj moramo zaradi varnosti celotnega informacijskega sistema posodobiti njegove najšibkejše člene. Stvari po večini rešujemo le s programsko posodobitvijo starih računalnikov, čigar starost je že več kot 10 let.

Udeležili smo se tudi izobraževanj v okviru delovne skupine sistemskih administratorjev in informatikov OOK-jev ter informacije in novice posredovali knjižnicam na območju na različne načine ter jim tudi svetovali.

Učinki in doseženi rezultati:

S svetovalnim delom smo koordinirali razvoj knjižnične dejavnosti na našem območju za 4 osrednje knjižnice na območju (12 koroških občin). S skupnim načrtovanjem v okviru knjižnične dejavnosti, ki so skupnega pomena, spodbujamo enakomeren razvoj dejavnosti na našem območju, usklajeno delovanje knjižničnega informacijskega sistema, izboljšanje organiziranosti, učinkovitosti in uspešnosti knjižnic. S srečanji, prireditvami in primeri dobre prakse spodbujamo sodelovanje med knjižnicami in uvajanje novih oblik dela, poslovanja in tehnologije. Ugotavljali in opredeljevali smo razvojne potrebe glede IKT. Sodelovali smo s šolskimi knjižnicami na območju OOK in pripravili različne bibliopedagoške dejavnosti za učence in dijake. V sodelovanju z OK smo koordinirali in izvajali knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov, še posebno za slepe in slabovidne ter starejše in ljudi s težavami v duševnem razvoju. S skupnimi projekti smo izboljšali promocijo dela splošnih knjižnic na koroškem območju.

Program našega delovanja in sodelovanja nastaja skupaj z območnimi knjižnicami in je odraz potreb naših uporabnikov in strokovnih delavcev knjižnic območja.

Sodelovanje s knjižničarji splošnih knjižnic regije temelji na načelih etičnega kodeksa knjižničarjev in uveljavljenimi izhodišči knjižničarske stroke.

Sodelovanje s knjižničarji splošnih knjižnic regije je temeljilo na izmenjavi izkušenj in znanja, skupnih projektih, obveščanju (e-pošta, telefon, individualni pogovori).

Strokovna pomoč knjižnicam je zajemala tudi različno individualno svetovanje in sodelovanje v zvezi s strokovnimi vprašanji in dilemami, s katerimi se srečujemo pri izvajanju knjižnične dejavnosti (knjižničarska zakonodaja, razni predpisi s področja knjižničarstva, delovna razmerja, delo z uporabniki s posebnimi potrebami, IKT oprema in zagotavljanje nemotenega delovanja dostopa na daljavo do podatkovnih zbirk, bibliografska obdelava knjižničnega gradiva, koordinacija domoznanstva, Kamra, digitalizacija ...).

Uporabnikom smo v letu 2018 omogočili oddaljen dostop in dostop iz knjižnice do 2 elektronskih virov. V nekaterih knjižnicah smo uvedli tudi informiranje preko mobilni aplikacij, s katerimi želimo uporabnikom na sodobnejši način podati prve informacije o novostih, dogajanjih v knjižnicah. Analiza razvojnih potreb glede IKT in računalniških sistemov je pokazala še vedno določeno količino zastarelih naprav in veliko potrebo po novejših sistemih. Zaradi omejenih denarnih sredstev ne moremo potešiti zadostne potrebe po novejših računalniških sistemih in informacijskih tehnologij tako za uporabnike kot za zaposlene. V knjižnicah poskušamo vsako leto zastarele računalniške sisteme nadomestiti z novejšimi ali vsaj programsko posodobiti sisteme, ker je nabava strojne opreme povezana s višjimi stroški. V vseh knjižnicah na območju se je tudi pokazalo, da bo potrebna posodobitev omrežnih naprav.

Razvijanje skupnih projektov s knjižnicami območja je zastavljeno dolgoročno. Ocenjujemo, da smo v letu 2018 ohranili sodelovanje knjižnic v regiji in da so dosežena mnenja glede konkretnih in dolgoročnih ciljev vzpodbudna za nadaljnje delo.

Na področju strokovnega sodelovanja se trudimo med knjižnicami doseči zastavljene cilje, s svetovanjem reševati strokovna vprašanja ter uvesti nove storitve. S svetovalnim delom in skupnim načrtovanjem v okviru knjižnične dejavnosti, ki so skupnega pomena, smo koordinirali razvoj knjižnične dejavnosti na našem območju, spodbujali enakomeren razvoj dejavnosti štirih osrednjih knjižnic, skrbeli za usklajeno delovanje knjižničnega informacijskega sistema, izboljšanje organiziranosti, učinkovitosti in uspešnosti knjižnic. S prireditvami, srečanji, izobraževanji in primeri dobre prakse smo spodbujali sodelovanje med knjižnicami. Sodelovanje s šolskimi knjižnicami na območju OOK je vzorno, a bi lahko bilo še boljše.

Z drugimi območnimi knjižnicami smo sodelovali na naslednjih področjih: dostop na daljavo do elektronskih virov za vse OOK, ki ga zagotavlja NUK; konzorcijski nakup e-gradiv v sodelovanju s COSEC; Kamra; brezplačna medknjižnična izposoja v vseh območjih (KOK je nosilec projekta); portal Dobreknjige.si; promocija območnosti; analiza območja osrednje območne knjižnice; izmenjava izkušenj in dobrih praks; načrtovanje projektov; izobraževanje; razvoj IKT opreme; nove tehnologije in e-storitve; sodelovanje v delovnih skupinah; sodelovanje z Mariborsko knjižnico pri Pravljicnih večerih za odrasle; sodelovanje s koordinacijo NUK.

3. Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva

3.1 načrtovanje in koordinacija pridobivanja domoznanskega gradiva za knjižnice na območju OOK

Koroška osrednja knjižnica je koordinirala zbiranje, obdelavo in hranjenje vseh vrst domoznanskega gradiva. S knjižnicami na območju smo se dogovorili o večji aktivnosti posameznih knjižnic v njihovem okolju. Določena literatura in gradivo se najlažje pridobivajo na lokalnem območju, kjer lahko posamezna knjižnica tudi sledi produkciji. Gre predvsem za gradivo, ki se izdaja v manjši nakladi, brez CIP zapisa, brez velike promocije in ga je zato težje izslediti (brošure društev in organizacij, siva literatura ...).

S tem vsako leto poskušamo dosežati skupni cilj: usklajeno koordinacijo zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva, v nadgradnji pa kvalitetnejše zahtevnejše analitične informacije, digitalizacijo pomembnega in dragocenega domoznanskega gradiva in objavo digitalnih dokumentov na portalu dLib ter objavo zgodb na portalu Kamra.

V letu 2018 smo za področje širšega območja (Koroška) na osnovi že izdelanih kriterijev obdelovali in dokumentirali članke in prispevke za domoznanski katalog CARINTHIACA ter sledili kriterijem za obdelavo člankov v sodelovanju s Slovensko bibliografijo. Gre za prispevke in članke iz revij, časopisov, zbornikov ..., ki se nanašajo na Koroško, zamejsko Koroško in koroške avtorje. To nam je v veliko pomoč pri posredovanju informacij uporabnikom. Lokalna bibliografija Koroške (vzajemna baza COBISS od leta 1994 dalje) vsebuje **47.169** zapisov.

V letu 2018 je bilo evidentiranih **3.467** časnikov, časopisov in revij, kreiranih je bilo **1.472** zapisov za članke, od tega **968** za širše območje.

Organizirali smo strokovno srečanje na temo Uresničevanje koncepta domoznanske bibliografije serijskih publikacij in izbor člankov za domoznanstvo na primeru Koroškega območja z zamejstvom, ki smo ga začeli uresničevati lansko leto.

V domoznanskem oddelku smo v letu 2017 pridobili, strokovno obdelali v sistemu Cobiss in dokumentirali **369 enot** gradiva: 188 izvodov knjig z domoznansko vsebino, 80 letnikov časopisov, časnikov, glasil iz vse Koroške krajine in iz zamejske Koroške, 2 raziskovalni nalogi, 47 diplomskih del, 1 magistrsko delo, 7 avdio in video gradiv, 43 razglednic, 1 fotografijo, Pridobili smo tudi **606 enot** gradiva, ki smo ga zgolj evidentirali:

40 rokopisov, 7 razglednic, 113 filatelističnih izdaj, 406 drobnih tiskov, 1 artoteka.

Koroška osrednja knjižnica je kot vsako leto tudi v letu 2018 koordinirala zbiranje, obdelavo in hranjenje vseh vrst domoznanskega gradiva, publikacij in sive literature. Koordinirali smo bibliografsko obdelavo domoznanskega gradiva in normativno kontrolo. Zbirali smo informacije o zavezancih za obvezni izvod. Uporabnikom z vsega območja smo posredovali zahtevnejše in splošne domoznanske informacije. Članici delovnih skupin za domoznanstvo in Kamro sta se redno udeleževali sestankov na

nivoju koordinacije NUK-a.

V okviru območnosti je koordinatorica za domoznanstvo aktivno sodelovala v skupini za domoznanstvo osrednjih območnih knjižnic, kjer v naslednjih letih dajejo glavne poudarke k prizadevanju za trajno ohranjanje digitalnega gradiva ter si prizadevajo za sodelovanje študentov Filozofske fakultete Ljubljana s knjižnicami pri neobveznem izbirnem predmetu.

Dopolnjevali smo bibliografijo serijskih publikacij za leto 2013-2017 v elektronski obliki, več časa pa je bilo namenjenega tudi projektu Znani Slovenci.si.

3.2 informiranje zavezancev za obvezni izvod

OOK KOK je zbirala informacije o zavezancih za obvezni izvod ter **24 zavezancev** s posebnim dopisom ali ustno obvestila o oddaji obveznega izvoda.

3.3 posredovanje informacij o zavezancih za obvezni izvod nacionalni knjižnici

OOK KOK je NUK-u posredovala **19 informacij** o zavezancih za obvezni izvod.

3.4 seznanjanje uporabnikov z domoznanskimi zbirkami (v sorodnih kulturnih zavodih, zlasti muzejih in arhivih) na območju OOK

Uporabnikom z našega območja smo posredovali zahtevnejše domoznanske informacije ter jih seznanjali z domoznansko in ostalimi posebnimi zbirkami (šole, javnost, tiskovne konference, medgeneracijski centri, sorodne kulturne ustanove) **(5)**. V OK na območju (Dravograd, Slovenj Gradec) smo izvedli predstavitve posebnih zbirk in portalov dLib in Kamra za knjižničarje in javnost **(3)**.

Vsako leto tudi seznanjamo uporabnike in promoviramo našo domoznansko in ostale posebne zbirke preko domoznanskih razstav **(7)**. V letu **2018** smo pripravili **sedem** priložnostnih domoznanskih razstav: predstavili smo življenje in delo koroške Slovenke **Angele Piskernik**, slovenske botaničarke, muzealke in pedagoginje, ob 105-letnici rojstva **Franja Goloba** smo se spomnili nanj z njegovimi deli, ki jih hranimo v domoznanski zbirki, občinski praznik Občine Ravne na Koroškem je bil priložnost za predstavitev **osebnosti**, ki so v vseh teh letih prejele **občinsko nagrado**. Ob projektu Na hribu grad, v gradu zaklad smo v vitrinah predstavili zbirko **Iconotheca Valvasoriana** - faksimilirana, znanstveno-kritično obdelana grafična zbirka Janeza Vajkarda Valvasorja, ob obletnici Mohorjeve založbe na Prevaljah smo sodelovali s Kulturnim društvom Mohorjan Prevalje z gradivom iz naših zbirk, med drugim pa smo tudi predstavili dva umetnika slikarja, **očeta in sina Repnik** (Anton in Janez), ki sta gostovala pri nas tudi s skupno likovno razstavo, ob 90 –letnici rojstva prof. **Janeza Mrdavšiča** smo postavili spominsko razstavo kot poklon slavistu in vsestranskemu ustvarjalcu, bivšemu ravnatelju naše knjižnice.

Leto **2018** je zaokrožilo obletnici rojstva dveh velikih osebnosti, po katerih naša knjižnica in mladinski oddelek nosita ime – **90. obletnico** rojstva pisatelja Leopolda Suhodolčana, ki smo jo delno proslavili že avgusta z izdajo filatelističnega sklopa, ter **120. obletnico** rojstva humanista dr. Franca Sušnika, 14. novembra 2018. Šlo je za likovno-fragmentarno **SKICO ZA PORTRET** v počastitev dveh velikih osebnosti. Pričujoča razstava je prepletala originalne risbe in skice kiparja Mirsada Begića, mozaike izbranih zapisov o dr. Francu Sušniku in Leopoldu Suhodolčanu ter filatelistična sklopa obeh portretirancev.

3.5 organizacija bibliografske obdelave domoznanskega gradiva s svojega območja

V obliki sestankov, predstavitev in korespondenčnih sej, tudi e-pošte in telefona smo redno pregledovali kriterije za obdelavo domoznanskega gradiva, koordinirali novosti in seznanjali ostale knjižnice na območju o nalogah domoznanske delovne skupine. Prav tako smo jim nudili podporo pri bibliografski obdelavi zahtevnejšega gradiva oz. gradiva, ki ga zaradi različnih razlogov niso mogli obdelati. Članici delovnih skupin za domoznanstvo in Kamro sta se redno udeleževali vseh sestankov na nivoju koordinacije NUK-a. **(3)**

3.6 izvajanje normativne kontrole

Koordinirali smo bibliografsko obdelavo domoznanskega gradiva in normativno kontrolo. Število redaktiranih zapisov: **154**

3.7 izvajanje digitalizacije na območju

Da bi ohranili, zaščitili in hkrati olajšali dostop do starejšega domoznanskega gradiva, serijskih publikacij ter rokopisov, smo nadaljevali z dolgoročno načrtovano digitalizacijo knjižnične dediščine, oziroma pripravili e-vsebine za skupni regijski portal Kamra in dLib ter čitalniško dostopen arhiv knjižnice.

V letu **2018** smo nadaljevali že začet projekt digitalizacije obsežne zbirke serijske publikacije Slovenski vestnik, ki je izhajala na območju zamejske Koroške (3. del – od leta 1991-2003). Poleg tega smo digitalizirali še **1** tipkopis Knjižnice Radlje avtorja Hrovat Staneta z naslovom Marenberg, **17** rokopisov Jakoba Špicarja in **236** razglednic iz zapuščine dr. Julija Felaherja, kar pomeni skupaj **7631** skenov.

dLib

Na portalu dLib je bilo v preteklem letu **66.734** skupnih vpogledov v vsebino in **61.098** vpogledov v metapodatke.

Uporabniki lahko neomejeno (preko svetovnega spleta) dostopajo do teh virov na dLib-u (Digitalna knjižnica Slovenija) na spletnem naslovu: <http://www.dlib.si/>.

Digitalizacijo je izvedel zunanji partner.

Kamra

Tudi v letu 2018 se je Koroška osrednja knjižnica vključevala v aktivnosti v zvezi s spletnim portalom, sodelovala na sestankih regijskih urednikov ter bila član upravnega odbora Kamre.

V letu 2018 smo na portal Kamra prispevali **štiri** nove digitalne zbirke:

knjižničar, pedagog, zgodovinar, publicist in odličen govornik.

Natančneje v: **PRILOGA 2**

3.8 domoznanski projekti (brez digitalizacije, število, naziv, kratek opis)

Pri območnih nalogah nismo načrtovali in izvedli nobenega domoznanskega projekta, smo pa uspešno izvedli projekt '**Na hribu grad, v gradu zaklad – odpiramo dveri zakladnice koroške kulturne dediščine**', ki je financiran z evropskimi sredstvi.

V okviru tega projekta smo kot prireditveni prostor uredili in **dodatno opremili tri prostore** v gradu Ravne v privlačna prizorišča za promocijo naše lokalne zgodovine, prezentacijo virov pisne kulturne dediščine, ki jo hrani Koroška osrednja knjižnica ter številnih drugih posebnih zbirk, ki se nahajajo v njenih fondih:

Kot prireditveni prostor smo uredili **pritlečni del grajske kapele**, v katerem je postavljena stalna muzejska zbirka rimskih nagrobnikov.

Na **balkonu grajske kapele** smo s postavitvijo treh bralnih pultov pridobili zanimiv prostor za promocijo pisne kulturne dediščine. Na bralnih pultih prezentiramo dragocene faksimilirane izdaje Janeza Vajkarda Valvasorja *Iconotheca Valvasoriana*.

Prazen prostor **grajske kleti** smo uredili v razstavni prostor s stalno postavitvijo razstave iz zgodovine gradu in 'planote Ravne'.

S pomočjo sodobne tehnologije smo omogočili **stalen dostop do digitalizirane kulturne dediščine**, ki jo v svoji izvorni obliki hranita Koroška osrednja knjižnica in Koroški pokrajinski muzej in se navezuje na območje Raven na Koroškem in širše Mežiške doline. Naša **interaktivna dostopna točka** nameščena v preddverju knjižnice omogoča virtualen dostop do prostorov gradu Ravne (virtualen sprehod po gradu), informira obiskovalce o zgodovini grajske stavbe in o širši lokalni zgodovini, omogoča virtualen ogled posebnih zbirk Koroške osrednje knjižnice (Grajsko pohištvo, Artoteka, Rokopisi) in Koroškega pokrajinskega muzeja (Stalne zbirke, aktualne razstave, Forma viva). Hkrati nudi tudi povezavo do lokalnih turistično-informacijskih centrov (Tic).

Informacijska točka je dostopna neodvisno od ure dneva ter je prilagojena gibalno omejenim obiskovalcem, invalidom ter mlajšim uporabnikom.

V času izvajanja projekta smo s pomočjo zunanjih izvajalcev pripravili **štiri posebna doživljajska vodenja** po prostorih gradu Ravne vezana na zgodovinska obdobja od časa nastanka gradu v sredini 16. stoletja pa vse do 20. stoletja, ko so v gradu gospodarili grofje Thurn Valsassina.

V sodelovanju s Koroškim pokrajinskim muzejem smo organizirali **šest tematskih izobraževalnih večerov** vezanih na zgodovino Mežiške doline, na zgodovinska slogovna obdobja od časa nastanka gradu Ravne, na zgodbe, ki jih pripovedujejo gradovi in dvorci v Mežiški dolini ter na zgodbe povezane z našo pisno kulturno dediščino, ki jo hrani Koroška osrednja knjižnica v Posebnih zbirkah in rokopisnih depojih. Nekatero tematsko večero smo s pomočjo interpretatorjev naše dediščine pospremili še s **posebnimi doživljajskimi vodenji** po prostorih gradu Ravne, vezanih na zgodovinska obdobja od časa nastanka gradu v sredini 16. stoletja pa vse do 20. stoletja, ko so v gradu gospodarili grofje Thurn Valsassina.

S predavanjem ***Kamni govorijo, saxa loquuntur*** smo javnost seznanili z zgodbami, ki jih pripovedujejo rimski nagrobni spomeniki odkriti na območju občin Ravne na Koroškem in Prevalje.

Izobraževalni večer se je dotaknil pisav in **pismenosti v času antike**, ki sta eden od temeljev antične civilizacije. Predavatelja Aleksandra Nestorovič in Andrej Preložnik sta skozi zanimive arheološke najdbe (različna pisala, pisalni pripomočki, pisalni materiali, upodobitve pisanja in pisarjev) osvetlila pomen pismenosti v tem obdobju.

Tematski izobraževalni večer je govoril o **gradovih in dvorcih** na območju Raven na Koroškem. O njihovem stanju, varovanju in pomenu tudi za turistično prepoznavnost doline nam je predaval Srečko Štajnbaher iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

4. tematski večer nas je popeljal v **čas srednjeveške in renesančne glasbe**. Naša gosta iz zasedbe Capella Carniola - Janez Jocif (portativ, dude, strunska lajna, piščali) in Franci Krevh (tolkala) - sta predstavila replike srednjeveških in renesančnih glasbil, ki jih najdemo upodobljene tudi na srednjeveških freskah in v iluminiranih rokopisih. Ob podpori plesalk pa smo doživeli duh časa srednjega veka skozi umetnost glasbe, poezije in plesa.

5. tematski večer je bil posvečen velikemu polihistorju, vojaku in znanstveniku, baronu **Janezu Vajkardu Valvasorju**, ki je l. 1678 na Bogenšperku osnoval prvo grafično podjetje na Slovenskem. Naš gost je bil strokovnjak g. Primož Debenjak, prevajalec Valvasorjevih del v slovenski jezik. G. Klemen Čibej iz zavoda Svitar pa je v igrani vlogi tiskarja iz tega obdobja s pripovedjo in z glasbo predstavil duh baročnega časa.

6. tematski izobraževalni večer poimenovan 'Odmevi bukovništva na Koroškem' je v prostor in čas postavil literarni pojav bukovništva na Koroškem. Posvečen je bil neizmernemu bogastvu koroške pisne dediščine, ki se skriva tudi v naših številnih ohranjenih rokopisnih zapisih in prepisih, v veliki meri neznanih avtorjev, preprostih kmetov in obrtnikov, ki so se naučili branja in pisanja.

Za vsak posamični tematski izobraževalni večer smo izdelali tiskana vabila z grafično podobo našega projekta. Kot končni izdelek pa še promocijsko zloženko 'Na hribu grad, v gradu zaklad' o gradu Ravne in posebnih zbirkah, ki so na ogled obiskovalcem.

Učinki in doseženi rezultati:

Usklajena koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva, s tem pa kvalitetnejše zahtevnejše analitične informacije.

Dopolnjena je bibliografija serijskih publikacij za leto 2013-2017 v elektronski obliki. Uporabniki so preko domoznanskih prireditev, samostojnih in priložnostnih razstav seznanjeni z domoznansko dejavnostjo.

V Koroški biografski leksikon v elektronski obliki so bila dodana **4 nova gesla**. Skupaj zajema Koroški bibliografski leksikon **177 gesel** www.rav.sik.si.

Lokalna bibliografija Koroške zajema že 47.169 zapisov, kjer gre za prispevke in članke iz revij, časopisov, zbornikov, ki se nanašajo na Koroško, zamejsko Koroško in koroške avtorje. Občutno pa se je povečala tudi izdelava osebnih bibliografij za različne avtorje raziskovalce, strokovnjake z različnih področij (medicina, polimeri ...).

Z digitalizacijo pomembnega in dragocenega domoznanskega gradiva in objavo digitalnih dokumentov na portalu dLib so seznanjeni tudi z gradivom, ki jim je zaradi posebnih pogojev hranjenja težje dostopno. Z dodajanjem novih vsebin na portalu Kamra pa so dostopne še druge vsebine s področja domoznanstva, ki jih drugače na tradicionalen način zbirajo in posredujejo splošne knjižnice in druge lokalne kulturne organizacije. Vključuje vsebine, ki so za določeno področje značilne, zanimive in v interesu lokalne skupnosti.

Skupaj je na **dLib.si** za območje objavljenih 6.149 digitalnih dokumentov z metapodatki; število objavljenih digitaliziranih strani dokumentov (skenogramov) pa je 68.534.

Na portalu dLib je bilo v preteklem letu **66.734** skupnih vpogledov v vsebino in **61.098** vpogledov v metapodatke.

Skupno število vpogledov v portal **Kamra** je **51.225** (48.932 brez ogledov Albuma Slovenije, samo zapisi, ki so vezani na organizacijo).

24 zavezancev smo s posebnim dopisom ali ustno obvestili o oddaji obveznega izvoda, OOK KOK pa je NUK-u posredovala **19 informacij** o zavezancih za obvezni izvod.

Javnost je preko predstavitev, razstav in prireditev seznanjena z domoznansko dejavnostjo Koroške osrednje knjižnice.

Velikega pomena je ohranjanje in zaščita gradiva (vseh vezanih letnikov ter pridobljeno skenirano starejše fotografsko gradivo, ki je bilo v publikacijah objavljeno).

Knjižnice na območju (OK-ji) imajo ob boljšem koordiniranju vedno večji posluš in motivacijo za izvajanje domoznanske dejavnosti tako v svojih knjižnicah kot tudi v osrednji območni knjižnici. Naše sodelovanje se odraža v koordinaciji pridobivanja in obdelave domoznanskega gradiva. To pomeni uveljavljanje strokovne, kakovostne in gospodarne dostopnosti domoznanskega knjižničnega gradiva in informacij ter ohranjanja in predstavljanja tega gradiva širši javnosti. Pozitivni učinek je tudi povezovanje pri delu s sorodnimi ustanovami na območju. Vsi skupaj koordinirano dokumentiramo in predstavljamo spomin (preteklost) in utrip (sedanjost) širši skupnosti ter tako ohranjamo kulturno dediščino in krepimo identiteto lokalnega prostora. Poskušamo slediti produkciji vseh vrst domoznanskega gradiva in na ta način uporabnikom zagotavljamo hitrejše in predvsem dostopnejše informacije.

--

4. Usmerjanje izločenega (odpisanega) knjižničnega gradiva s svojega območja OOK

4.1 Ali zagotavljate stalno hrambo uradnih publikacij s svojega območja?	DA x	NE ☐	
4.2 Ali izvajate usmerjanje izločenega gradiva?	DA x	NE ☐	
4.3 Ali hranite za območje OOK pomembno gradivo, izločeno iz splošnih knjižnic na območju OOK?	DA x	NE ☐	
4.4 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega spomenika regionalnega pomena?	DA x	NE ☐	
4.5 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega	DA	NE	

spomenika lokalnega pomena?	x	☐
-----------------------------	---	--------------------------

V zadnji stolpec navedite razlog, če tega ne izvajate (npr. gradiva knjižnica nima).

<i>Prejeto izločeno (odpisano) gradivo iz OK na območju OOK (navedite knjižnice)</i>
1. Knjižnica Radlje ob Dravi, 1 seznam, 531 enot, izbrali 0
2.
3.
4.
SKUPAJ: 1 seznam, 531 enot, izbrali 0

Učinki in doseženi rezultati:

V letu 2018 so knjižnice le v manjši meri nadaljevale z načrtovanim odpisom knjižničnega gradiva. Pri tem so upoštevale Pravilnik za izločanje in odpis knjižničnega gradiva NUK, Pravilnike o odpisu knjižničnega gradiva posamezne knjižnice in Normative in standarde za splošnoizobraževalne knjižnice.

Izločanje in odpis knjižničnega gradiva predstavlja pomemben element za izgradnjo kakovostne in učinkovite knjižnične zbirke. Uspešnost izločanja in odpisa se meri z aktualnostjo zbirke, z obratom zbirke, pa tudi z zunanjim videzom gradiva. Prav aktualnost zbirke je poleg izbora gradiva, ki ga knjižnice uvrščamo v zbirko, zelo odvisna od izločanja in odpisovanja gradiva.

Cilj je ustrezna knjižnična zbirka v osrednjih in vsaki krajevni knjižnici.

Na podlagi Pravilnika o izločanju in odpisu knjižničnega gradiva so knjižnice nadaljevale z izločanjem uničenega, poškodovanega in izgubljenega gradiva (kontinuiran odpis) in zastarelega in neaktualnega gradiva ter dvojnic. V letu 2018 nam je le ena knjižnica (Rادلje ob Dravi) poslala sezname izločenega in odpisanega gradiva. Večinoma je šlo za zastarelo ali poškodovano gradivo ali pa za gradivo, ki ga smo ga kot območna knjižnica že imeli.

Splošne knjižnice pogosto prejemamo tudi darove bralcev. Le-ti gradiva načeloma ne ponudijo tudi nacionalni knjižnici, ki je zavezanec za hrambo t. i. Slovenike. V kolikor knjižnice tovrstnih izvodov knjižničnih darov ne uvrstijo v svoje zbirke, jih spodbujamo, da jih v koordinaciji s Koroško osrednjo knjižnico posredujejo v NUK, če jih tam še ni.

Podpisana odgovorna oseba izvajalca izjavljam, da so navedeni podatki točni in da je izvedba programa potekala v skladu s pogodbo. Izjavljam, da imajo finančni podatki za podlago verodostojne knjigovodske listine in da je obračunska dokumentacija na vpogled v računovodstvu knjižnice.

Obvezni prilogi³:

Priloga 1: Poročilo o izvedbi programa izvajanja posebnih nalog OOK

Priloga 2: Finančna zgradba izvedenega programa posebnih nalog OOK

³ K poročilu obvezno priložite izpolnjena zgoraj navedena obrazca.

Datum:
28.2.2019

žig

Podpis odgovorne osebe:
mag. Irena Oder, direktorica

Posebne priloge⁴ (npr. podrobnejši opisi izvedenih projektov, izdelava strokovnih elaboratov za osrednje knjižnice na območju za potrebe knjižnične dejavnosti npr. širitev knjižnične mreže, vzpostavitev novih izposojevališč, oprema IKT...) so **v nadaljevanju tega obrazca, ne posebej.**

PRILOGA 1:

MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA (MKI) – brezplačna za končnega uporabnika 2018

Projekt osrednjih območnih knjižnic za povečanje bralne kulture (Koroška osrednja knjižnica, nosilec projekta osrednjih območnih knjižnic)

Knjižnice pri zadovoljevanju potreb uporabnikov po gradivu med sabo sodelujejo tudi z medknjižnično izposojjo. Med prioriteta je v letu 2018 bila tudi za končnega uporabnika brezplačna medknjižnična izposoja (MKI) za strokovno in študijsko gradivo. Območne knjižnice smo sodelovali že pri pripravah na usklajene postopke izvedbe brezplačne medknjižnične izposoje za končnega uporabnika na območju celotne Slovenije, vse potrebne dogovore je za potrebe vseh OOK vodila Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem.

---

⁴ Na tem obrazcu so priloge sestavni del.

Vsaka OOK je z osrednjimi knjižnicami na območju leta 2016 sklenila **Dogovor o izvajanju za uporabnike brezplačne medknjižnične izposoje med knjižnicami na posameznem območju**. Namen dogovora je zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij, kar je prva od posebnih nalog osrednje območne knjižnice. Sestavni del te naloge je tudi medknjižnična izposoja, ki prebivalcem na širšem območju omogoča čim bolj enakopraven dostop do gradiv in informacij. Ta dogovor ureja način izvajanja brezplačne medknjižnične izposoje za uporabnike knjižnic na območju.

Območne knjižnice pa so med sabo sklenile **konzorcijsko pogodbo** o sodelovanju pri izbiri izvajalca poštinih in z njimi povezanih storitev v okviru projekta izvajanja brezplačne medknjižnične izposoje za uporabnike splošnih knjižnic

Cilj brezplačne storitve za končnega uporabnika na vsakem od območij je torej dosežen, ne glede na to ali je uporabnik osrednje, območne ali krajevne knjižnice.

Za uporabnika brezplačna medknjižnična izposoja je potekala na relaciji med OOK in osrednjo knjižnico in obratno ali pa tudi med osrednjimi knjižnicami na območju OOK. Da pa smo stroške MKI lahko omejili oz. znižali, smo že na začetku projekta določili kriterije za MKI, skupne vsem knjižnicam. Brezplačna medknjižnična izposoja je mogoča za:

- knjižnično gradivo, ki se uporablja v študijske, raziskovalne, kulturno-izobraževalne namene in za spodbujanje bralne pismenosti (strokovna presoja vsake knjižnice).
- praviloma ni v zbirki knjižnice, ki si gradivo izposoja za svojega člana.

Pogoje izposoje in uporabe gradiva določa knjižnica, ki gradivo izposoja.

Še naprej spremljamo število in upravičenost medknjižničnih izposoj v odnosu do velikosti knjižnice, njenih prihodkov, knjižnične zbirke in prirasta gradiva ter spremljamo stroške v zvezi s to storitvijo. Zato območne knjižnice Koroški osrednji knjižnici kot nosilki projekta o tem poročajo, v Koroški osrednji knjižnici podatke analiziramo in po potrebi ustrezno ukrepamo. O rezultatih poročamo vsem območnim knjižnicam in na koordinacijo v NUK. Hkrati izvajalec storitve EKDIS mesečno vsaki OOK posebej

pošilja mesečni promet (relacije, število paketov, cena) v Excelovih tabelah.

Za vse OOK storitve MKI izvaja podjetje EKDIS. Stroški so se ob prehodu na novega ponudnika precej znižali, skoraj za polovico na posamezni paket. Ministrstvo za kulturo namreč za izvajanje storitve brezplačne MKI na območjih namenja 500 EUR na osrednjo knjižnico v mreži osrednje območne knjižnice.

Kot je razvidno iz spodnje tabele storitev MKI na nekaterih območjih narašča, vendar je še v okviru danih finančnih možnosti, na nekaterih območjih pa ostaja približno na istem nivoju kot preteklo leto,. Količina pošiljk oz. poslanih paketov je precej odvisna tudi od velikosti območja oz. od števila osrednjih knjižnic na posameznem območju.

Tabela 1: MKI po območjih in stroški 2018 v primerjavi z letom 2017

Območje OOK	Število paketov 2017	Število paketov 2018	Indeks	Porabljeno EUR 2017	Porabljeno EUR 2018
Celjsko	1.861	2.125	114	3.578,75	4.096,57
Obalno-kraško	891	857	96	1.760,53	1.507,84
Gorenjsko	711	797	112	1.363,93	1.520,95
Osrednjeslovensko	1.664	1.652	99	3.232,07	3.203,52
Štajersko	270	201	74	568,40	382,84
Pomursko	472	541	114	904,46	1.045,15
Goriško	526	555	105	1.013,89	1.072,16
Dolenjsko	1.423	1.749	123	2.718,50	3.336,89
Spodnjepodravsko	99	87	88	189,95	166,09

Koroško	377	409	108	724,88	788,14
SKUPAJ	8.294	8.973	108	16.055,36	17.120,15

Vir: EKDIS

V *Tabeli 1* je prikazano v letu 2018 število odposlanih in dostavljenih paketov in porabljeni sredstva v primerjavi z letom 2017

Na vseh relacijah na vseh območjih Slovenije je v letu 2018 po MKI bilo poslanih 8.973 paketov, za kar je bilo porabljenih 17.120,15 EUR. V povprečju storitev narašča za 8%.

Največ paketov je bilo odposlano na Dolenjskem območju (rast 23 %), sledita Celjsko in Pomursko območje (rast 14%), najmanj je bilo opravljenih MKI na Spodnjepodravskem območju. Koroška osrednja knjižnica kot nosilka projekta spremlja delovanje in učinkovitost izvajalca paketnih storitev na območju ter je sproti pomagala reševati težave tudi v zvezi z izvajanjem storitve. In prav kvaliteta izvajanja te storitve (pravočasna dostava) je vedno pogostejši problem, ki mu namenimo veliko pozornost in energije. Zato je Koroška osrednja knjižnica kot nosilka projekta vse OOK pozivala k sporočanju o morebitnih težavah pri prevzemih/dostavah pošilk s strani podjetja EKDIS. Za razliko od prejšnjih let so se v letu 2018 njihove storitve poslabšale. Skoraj z vseh območij so poročali o težavah. Sproti smo spremljali in reševali težave, o njih so OOK same obveščale pristojne na EKDIS-u, prav tako smo nanje vsakokrat sproti opozarjali tudi iz Koroške osrednje knjižnice.

V letu 2018, ko so se težave pričele bolj pogosto pojavljati smo zabeležili 24 posredovanj s strani Koroške osrednje knjižnice. OOK pa so zagotovo posredovale večkrat. Težave so bile predvsem pri zamudi prevzema in posledično pri zamudi dostave. Na nekaterih območjih je zamuda trajala po več dni

(Celjsko, Pomursko, Dolenjsko, Obalno-kraško), drugod je šlo zgolj za enodnevno zamudo.

Pogodba z EKDISOM se konec aprila 2019 izteče, zato OOK Koroška osrednja knjižnica pripravlja novo povabilo k oddaji ponudbe in pri tem upoštevajo, da so bile doslej težave s pravočasno oz. kvalitetno izvedbo storitve (npr. vključili bomo reference, v pogodbi bolj natančno opredelili roke, navedli plačilo pogodbene kazni v primeru zamude, ..).

Pri izbiri izvajalca paketnih storitev bomo po dogovoru odločale OOK Mariborska knjižnica, OOK Osrednja knjižnica Celje in OOK Koroška osrednja knjižnica.

Trenutno je skupni nastop vseh slovenskih osrednjih območnih knjižnic pri izvajanju za uporabnika brezplačne MKI primer dobre prakse, s katero so tako OOK kot OK zadovoljne in predstavlja enega od konkretnih rezultatov vlog območnih knjižnic.

Poročilo pripravila:

Darja Molnar,

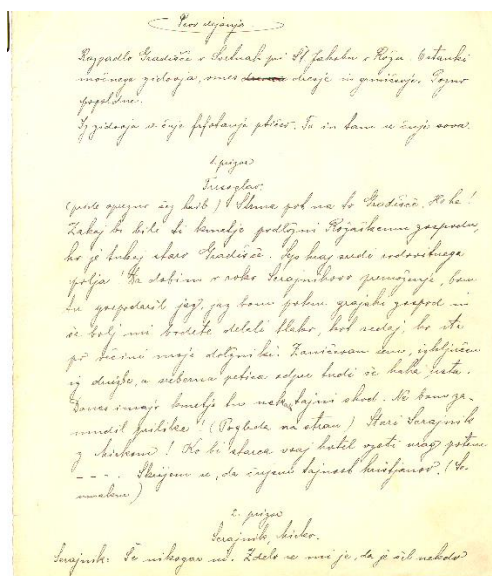
koordinatorica za območne naloge

PRILOGA 2:

Digitalizacija dragocenega gradiva iz posebnih zbirk (www.dlib.si,
www.kamra.si)

Digitalizacija:

Da bi ohranili, zaščitili in hkrati olajšali dostop do starejšega domoznanskega gradiva, rokopisov in starejše periodike, smo nadaljevali z dolgoročno načrtovano digitalizacijo knjižnične dediščine, oziroma pripravili e-vsebine za skupni regijski portal Kamra in dLib ter za spletno stran knjižnice.

Digitaliziran rokopis Jakoba Špicarja

Digitalizirana razglednica iz Felaherjeve zapuščine

V letu **2018** smo nadaljevali že začel projekt digitalizacije obsežne zbirke serijske publikacije Slovenski vestnik, ki je izhajala na območju zamejske Koroške (3. del – od leta 1991-2003). Poleg tega smo digitalizirali še **1** tipkopiš Knjižnice Radlje avtorja Hrovat Staneta z naslovom Marenberg, **17** rokopisov Jakoba Špicarja in **236** razglednic iz zapuščine dr. Julija Felaherja, kar pomeni skupaj **7631** skenov.

Na portalu dLib smo imeli v preteklem letu **66.734** skupnih vpogledov v vsebino in **61.098** vpogledov v metapodatke.

Uporabniki lahko neomejeno (preko svetovnega spleta) dostopajo do teh virov na dLib-u (Digitalna knjižnica Slovenija) na spletnem naslovu: <http://www.dlib.si/>. Digitalizacijo je izvedel zunanji partner.

Spletni portal slovenskih splošnih knjižnic Kamra www.kamra.si

Portal KAMRA je spletno mesto, ki združuje digitalizirane vsebine s področja domoznastva, ki jih drugače na tradicionalen način zbirajo in posredujejo splošne knjižnice in druge lokalne kulturne organizacije. Vključuje vsebine, ki so za določeno področje značilne, zanimive in v interesu lokalne skupnosti. Osnovni gradniki KAMRE so multimedijški elementi (dokumenti, slike, avdio-video zapisi), opisani z metapodatki. Prikaz vsebin na portalu temelji na pripovedovanju zgodb – digitalnih zbirk, v katerih izbrano temo opišemo z besedilom in jo ilustriramo multimedijškimi elementi.

Tudi v letu **2018** se je Koroška osrednja knjižnica vključevala v aktivnosti v zvezi s spletnim portalom in sodelovala na sestankih regijskih urednikov.

Novе vsebine na portalu

V letu **2018** smo na portal Kamra prispevali **štiri** nove digitalne zbirke:

<p>Andrej Oset, narodni buditelj, gospodarski in kulturni delavec, za Koroško zaslužni mož</p>	<p>(avtor besedila: Mirko Osojnik, slikovno gradivo: fototeka KOK in zasebni arhiv)</p> <p>Iz rodnega Šentjurja ga je življenjska pot leta 1908 pripeljala na Koroško, kjer se je izkazal kot uspešen gospodarstvenik (Tolstovrška Slatina, Hotel Beograd v Slovenj Gradcu), v prevratnih dneh pa je Koroščem</p>
---	---

	<p>ostal v spominu kot ustanovni član in predsednik Narodnega sveta za Mežiško dolino. Po selitvi v Maribor v začetku druge polovice 20. let pa je še uspešno deloval kot gostilničar in hotelir.</p> <p>Andrej Oset (izrez iz fotografije: Narodni svet za Mežiško dolino ob svoji 10-letnici)</p>
<p>Dr. Franc Sušnik - Življenje in delo</p>	<p><i>(avtor besedila: Mirko Osojnik, slikovno gradivo: fototeka KOK)</i></p> <p>120. obletnica rojstva nestorja in dolgoletnega ravnatelja nekdanje Študijske knjižnice je bila povod za vnos digitalne zbirke, ki zarisuje osnovne poteze njegovega življenja in dela.</p> <p>Dr. Franc Sušnik sodi med ljudi, ki so zarisali v čas in prostor krepko in neizbrisno sled, njegova usoda pa je dejavno vplivala na življenje v Mariboru pred 2. svetovno vojno in korenito spremenila tok življenja dobršnega dela koroške krajine v socialističnem obdobju. Bil je prvi kulturno-prosvetni delavec, ustanovitveni in dolgoletni ravnatelj ravenske gimnazije in študijske knjižnice, literat, knjižničar, pedagog, zgodovinar, publicist in odličen govornik</p> <p>Mirsad Begić: Dr. Franc Sušnik, študija za portret, 1980/81</p>
<p>Kulturno društvo Prežihov Voranc Ravne na Koroškem: 1946–2016</p>	<p><i>(avtorja besedila: Mirko Osojnik in Irena Oder, slikovno gradivo: fototeka KPM, KOK, Arhiv KUD Prežihov Voranc, zasebni arhivi)</i></p> <p>Leta 2016 je KD Prežihov Voranc praznovalo 70-letnico delovanja in zvestobo kulturnemu ustvarjanju, tistemu delu človekovih potreb, za katere so tudi guštanjski fužinarji in samorastniki po garaškem delu našli čas in skupaj zapeli, zaigrali in zaplesali.</p> <p>Dve leti kasneje (2018) so v knjižni izdaji poskušali zapisati in prikazati vso raznoliko in bogato zgodovino društva, ki še danes predstavlja eno</p>

osrednjih kulturnih društev na Ravnah. Zgodba na portalu Kamra zvesto sledi vsebini jubilejnega zbornika, ki ga je pripravil in uredil dolgoletni predsednik društva, Mirko Osojnik, in v njem lahko sledimo vzponom in padcem posameznih skupin, ki s ponosom nosijo ime velikega Korošca – Prežihovega Voranca. Mirko Osojnik je s svojo poklicno »deformacijo« dolga leta skrbno zbiral tudi gradivo kulturnega društva, delovanje zadnjih pet let je s pomočjo vseh sedaj delujočih petih sekcij spisala aktualna predsednica Irena Oder.

Zbirka je dodatno opremljena z dragocenim slikovnim gradivom iz fototeke Koroške osrednje knjižnice.

Člani guštanjskega Sokola in DPD Svoboda ok. leta 1930

(avtorici besedila: Simona Vončina in Saša Djura Jelenko, slikovno gradivo: fototeka KPM in KOK)

Nekdanji jugozahodni grajski stolp je bil med leti 1756/57, za časa barona Janeza Friderika Schlangenberga, preurejen v grajsko kapelo sv. Janeza Nepomuka.

Ko je leta 1941 nemška vojska vkorakala v Guštanj in prevzela nadzor nad gradom, so grajsko kapelo spremenili v skladišče municije. Po vsej verjetnosti so takrat iz kapele bili odstranjeni in odpeljani neznano kam vsi sakralni in liturgični predmeti, tudi oltar.

V času nekdanje Študijske knjižnice so 'nadstropje' kapele (balkon), kjer je nekoč grajska gospoda spremljala obrede, z betonsko ploščo razširili in uredili najprej posebno sobo za zbirko starin in raritet, kasneje pa Prežihovo spominsko sobo. Celotno opremo spominske sobe je zasnoval arhitekt Anton Bitenc.

Zadnja celovita obnova gradu Ravne za potrebe Koroške osrednje knjižnice, ki je bila zaključena leta 2015, je v prostoru nekdanje kapela ponudila izjemno možnost za stalno postavitve zbirke rimskih kamnitih spomenikov pod strokovnim nadzorom Koroškega pokrajinskega muzeja.

Grajska kapela in lapidarij v gradu Ravne

'Grajska kapela' pred in po obnovi gradu Ravne

Kamra 2018 v številkah

Prispevek Koroške osrednje knjižnice 2018

Digitalne zbirke	4	
podzbirke	25	
Novice	6	
MM elementi	332	Od tega 330 slikovnih elementov, 2 dokumenta (4 skenogramov)
Organizacije	1	
SKUPAJ	368	

Ogledi zbirk, novic, MM elementov in Albuma Slovenije 2018

Digitalne zbirke	28.777
Novice	1.693
MM elementi	17.713
Organizacije	749
Album Slovenije (prispevki uporabnikov)	2293
SKUPAJ ogledi vseh zapisov	51225
SKUPAJ ogledi (ogledi zapisov vezanih na KOK - brez Albuma Slovenije)	48932

Predstavitev in promocija digitalizacije ter portalov dLib in Kamra

- Portal Kamra in dLib smo celo leto predstavljali organiziranim šolskim skupinam, predvsem v okviru projekta *Rastem s knjigo*.
- Ob organiziranih ogledih knjižnice in gradu Ravne, ki jih izvajamo tekom celega leta, smo obiskovalce seznanjali z dosegljivimi e-viri, predvsem s portaloma dLib in Kamra, kjer se lahko v sliki in besedi sprehodijo skozi zgodovino prostora *Na planoti Ravne* ter se seznanijo z bogatim slikovnim gradivom, ki se navezuje na zgodovino koroške krajine in na znamenite osebnosti, ki so tu delovale.
- V okviru projekta 'Na hribu grad, v gradu zaklad – odpiramo dveri zakladnice koroške kulturne dediščine' smo na večeru *Odmevi bukovništva na Koroškem* med drugim predstavili digitalizirano rokopisno gradivo bukovniške tradicije, ki je dostopno na portalu **dLib** ter v obliki zgodbi na portalu **Kamra**. To sta predvsem zgodbi *Shtoria od enih starih bukovnikov inu visharjev* in zbirka *Blaž Mavrel, koroški bukovnik sredi gozdnih samot*.
- 25. septembra 2018 smo v Knjižnici Radlje ob Dravi v okviru predstavitve digitaliziranega tipkopisa *Marenberg – kratek zgodovinski opis kraja in okolice* predstavili projekte digitalizacije in portale, na katerih je to gradivo dostopno: **dLib**, **Kamra**, spletna stran knjižnice.
- V mesecu decembru, 13. 12. 2018 smo organizirali spoznavno delavnico portala **Kamra** in Albuma Slovenije z naslovom *ODKRITI SPOMIN* v Medgeneracijskem centru na Ravnah na Koroškem za Album Slovenije ter udeležence spodbudili tudi k iskanju dragocenega rokopisnega, fotografskega in drugega slikovnega gradiva na portalu Digitalne knjižnice Slovenije.